

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení činnosti a hospodaření organizace ve službách v obecném hospodářském zájmu

Evaluation of Activities and Financial Management of the Organization Providing Services of
General Economic Interest

Studentka: Markéta Křivánková

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2012

VŠB – Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Křivánková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Zhodnocení činnosti a hospodaření organizace ve službách v obecném
hospodářském zájmu
Evaluation of Activities and Financial Management of the Organization
Providing Services of General Economic Interest

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Služby v obecném hospodářském zájmu
3. Analýza činnosti a hospodaření organizace
4. Zhodnocení činnosti a hospodaření organizace
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využívání výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. Vyd. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 25. listopadu 2011

Datum odevzdání: 11. května 2012

Doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně příloh vypracovala samostatně.

Markéta Křivánková

V Ostravě dne 9. května 2012

Obsah

1 Úvod	5
2 Služby v obecném hospodářském zájmu	7
2.1 Charakteristika služeb	7
2.2 Služby v obecném zájmu	9
2.3 Služby v obecném hospodářském zájmu	11
2.4 Poskytovatelé a uživatelé služeb, financování a právní úprava	15
2.5 Specifika odpadového hospodářství	16
3 Analýza činnosti a hospodaření organizace	19
3.1 Ostrava	19
3.2 Ostrava a odpadové hospodářství	20
3.3 OZO Ostrava, s.r.o.	20
3.4 Hospodaření organizace	26
4 Zhodnocení činnosti a hospodaření organizace	33
4.1 Zhodnocení činnosti	33
4.2 Zhodnocení činnosti	38
5 Závěr	40
Seznam použité literatury	42
Seznam zkratk	44
Seznam tabulek	45
Seznam příloh	45
Seznam grafů	45

1 Úvod

V dnešní době člověk vyprodukuje velké množství odpadu, které se musí někde uložit, nějak zpracovat. Produkce odpadů roste den ode dne rychleji než dříve a náklady na zpracování a zneškodnění odpadů také. Předcházení vzniku odpadů, prevence a využití odpadů by mělo být prioritní pro každého člověka na naší planetě. S tímto také souvisí likvidace odpadů a snižování nákladů v této oblasti. Odpadům nelze předcházet, proto by měly být zpracovány tak, aby mohly být znovu využity, recyklovány. Pokud ovšem toto není možné, lze materiály spalovat, pro získání tepelné energie, nebo ukládat na skládky k tomuto určené. Dále můžeme odpady ukládat do kompostáren, se získáním drahocenných minerálů. Jelikož skládek na našem území stále přibývá, hlavním způsobem jak omezit množství odpadů je třídění a dále recyklovaný odpad využívat ve výrobním procesu.

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení činnosti a hospodaření vybrané organizace ve službách v obecním hospodářském zájmu. Pro naplnění účelu této práce byla vybrána společnost OZO Ostrava, a.s., jejíž základní činností je poskytování komplexních služeb v oblasti nakládání s odpady. Společnost vykonává svou hlavní činnost na území města Ostravy, kde bydlím. Statutární město Ostrava je současně jediným vlastníkem této společnosti. Základem činnosti je poskytování všech služeb v oblasti nakládání s odpady a to nejen v městských obvodech města Ostravy, ale i ve 34 dalších městech a obcích v regionu.

První část této práce je věnována teorii, je zde nastíněna legislativa a vysvětleny základní pojmy oblasti služeb nejprve jako takových. Poté se zabývá službami v obecním hospodářském zájmu, jejich legislativou, poskytovateli a příjemci, financováním a to jak na území České republiky, tak na území Evropské unie.

V další části je stručný popis města Ostravy a vybrané společnosti. Konkrétně se část zabývá analýzou činnosti a hospodaření organizace, její základní charakteristikou. Jsou zde přiblíženy činnosti organizace, její organizační struktura a provoz společnosti v letech 2008 – 2010. Část této kapitoly je věnována hospodaření organizace ve vybraných letech.

Poslední kapitola je samotné zhodnocení činnosti a hospodaření organizace za období let 2008 – 2010. U zhodnocení činnosti jsem se zaměřila na sběr odpadů ve vybraných letech, plánů společnosti do budoucnosti pro následující nejbližší roky, akce pro veřejnost konané společností ve spolupráci s jinými organizacemi v regionu a na záporné stránky činnosti

společnosti. K zhodnocení hospodaření byl použit přehled nákladů a výnosy vybraných let 2008 – 2010.

K vypracování daného tématu bakalářské práce byly použity různé metodické postupy, jako například metoda komparace (srovnání, porovnávání, přirovnání) a metoda analýzy (rozbor vlastností a vztahů, postupující od celku k částem). Byly zde využity poznatky z elektronických zdrojů (webových stránek organizace a města), interních zdrojů, knižních publikací a platné právní legislativy.

2 Služby v obecném hospodářském zájmu

Tato část bakalářské práce se zabývá teorií, která je přípravou pro praktickou část, které se budu věnovat později. První část jsem zaměřila na vymezení služeb a jejich charakteristiku a pochopení. Další částí je vymezení služeb v hospodářském zájmu. V poslední části jsem se věnovala hlavním tématem této práce, a to službami v obecném hospodářském zájmu.

2.1 Charakteristika služeb

Význam služeb v národním hospodářství byl v minulosti velmi podceňován. V roce 1776 byly služby popsány Adamem Smithem, který je popsal jako statky, které neprodukují žádnou hodnotu. Karel Marx se k tomuto názoru stavěl obdobně, rozděloval ekonomické sektory na produktivní a neproduktivní. V současnosti jsou služby vysvětlovány jako:

„jakákoliv činnost nebo výhoda, kterou jedna strana může nabídnout druhé straně, je v zásadě nehmotná a jejím výsledkem není vlastnictví. Produkce služby může, ale nemusí být spojena s hmotným produktem.“¹

Charakteristickými faktory služeb jsou:²

- služby nelze skladovat,
- existují-li distribuční kanály, jsou krátké,
- neexistuje patentová ochrana,
- nelze je balit,
- neexistuje masová produkce, je obtížné je standardizovat,
- neposkytují se vzorky,
- obtížně se v této oblasti využívá teorie nabídky, poptávky a nákladů,
- ekonomika nabízí jen omezené možnosti koncentrace,
- monetární hodnota se vyjadřuje v kvalitě, ochotě a záruce,
- symbolismus vyplývá z výkonu.

K rozvoji služeb v ČR došlo během transformace počátkem 90. let. Vývoj se však v 2. polovině těchto let zmírnil, a to důsledkem nesyčení a transformačními chybami, které

¹ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 9.

² Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 9 - 10.

přispěly k poklesu kupní síly obyvatel v této době. Také se zvýšil počet nezaměstnaných v tomto sektoru.

Organizace, které nám služby poskytují, jsou velmi zranitelné. Zákazník, kupující si potřebnou službu, je plný očekávání, které však prodávajícímu neumí přesně sdělit. Zákazník se stýká s dodavatelem chtěné služby.

Služby se kvůli své různorodosti třídí podle vlastností a to buď podle odvětvového třídění, na služby pro spotřebitele a organizace, nebo na služby tržní a netržní. Tato třídění nám umožňuje lepší pochopení a analýzu služeb.

Odvětvové třídění služeb

Toto třídění je jedno z nejjednodušších členění podle příslušnosti. Jedná se o dopravu, telekomunikace, bankovní, pojišťovací, ubytovací, finanční, advokátní poradenské služby atd.

Další odvětví se zaměřuje více na člověka. Tady mohou patřit vzdělávací, kulturní a sociální služby a zdravotnictví.

Služby pro spotřebitele a organizace

Zde se rozlišují služby, poskytující se domácnostem, anebo jednotlivým osobám, která si je vybírají pro svůj užitek.

Služby pro organizace se poskytují podnikům a organizacím k vytvoření užitků z oblasti ekonomiky. Např. když banka poskytne úvěr na koupi výrobního stroje, přinese úvěr možnost využít disponibilní kapitál.

Hodně služeb je poskytováno oběma skupinám stejně. Jako služby auditora, telekomunikační a poradenské služby, softwary atd.

Tržní a netržní služby

Tady se rozlišují služby směnné na trhu za peníze a služby, které je nutno rozdělovat pomocí netržních mechanismů a to v důsledku určitého sociálního a ekonomického prostředí. Jsou to **veřejné služby**, což jsou služby produkované veřejnou správou a neziskovými organizacemi. Neplatí se za ně žádné poplatky, jsou dotované z veřejných zdrojů (čisté netržní služby), ale v některých případech uživatelé zaplatí část ceny služby (smíšené netržní služby). Hlavním charakteristickým rysem čistých netržních služeb je nemožnost vyloučit osoby nebo skupiny z možnosti využití služeb a jejich spotřeba je nedělitelná. K nedělitelným službám patří justiční služby, bezpečnost, obrana atd. a to v celostátním měřítku.

Služba se od produktu nebo zboží liší hlavně v poskytování. Jsou zde spojeni jak dodavatel služby, tak uživatel služby – prodavačka nemůže prodávat bez zákazníků. Služby jsou tedy jak „vyrobeny“, tak poskytnuty a spotřebovány. Jejich kvalitu lze obtížně kontrolovat nebo zjistit.

2.2 Služby v obecném zájmu

Pro další účely mé práce je nutné vymezit pojem veřejné služby jako služby v obecném zájmu. V České republice se používá pojem veřejné služby místo služeb v obecném zájmu používaný Evropskou unií.

V České republice jsou veřejné služby vytvořené, organizované a regulované veřejnou správou tak, jak je nezbytné pro uspokojení společenských potřeb.

Služby v obecném zájmu

Z terminologie EU je zřejmé, že pojem veřejná služba není přesný. Často dochází k záměně z důvodu nepřesnosti. Proto EU používá pojem „závazky veřejných služeb“. Jedná se o služby, které mají za účel splnit určité cíle ve veřejném zájmu např. železniční a silniční doprava, energie atd.

Dalším používaným pojmem jsou služby v obecném zájmu. Ve směrnici EK o službách v obecném hospodářském zájmu je definován: „Služby v obecném zájmu mají za cíl zajistit všem stejné příležitosti, svobodu žít způsobem odpovídajícím jejich ideálu spokojeného života a možnosti plnohodnotně se podílet na životě ve společnosti.“³

Podstata služeb je složitá a stále se vyvíjející. Zahrnuje služby neekonomické a ekonomické jako např. poštovní služby, telekomunikace, dopravu, vzdělání, sociální péči atd. Liší se jak rozměrem, tak povahou a to tržní či netržní. Vyvolávají celou řadu otázek a problémů společně různým službám a orgánům.

³ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 18.

Dále jsou služby charakterizovány jako: ⁴

- služby vytvořené, organizované nebo regulované orgánem veřejné správy k zajištění, aby byla služba poskytována způsobem, který lze považovat za nezbytný pro uspokojení společenských potřeb - při respektování principu subsidiarity,
- služby ve veřejném ekonomickém zájmu, což jsou služby, které jsou vytvořeny za účelem zisku, ale plní úkoly v obecném zájmu a jako takové musí uspokojovat specifické požadavky kladené orgánem veřejné správy,
- v závislosti na potřebách společnosti se definice mohou lišit, nikoliv však výhradně,
- služby v obecném zájmu zahrnují služby, jejímž cílem je zajištění výkonu základních práv a uspokojení sociálních potřeb pomáhající ve zdravotnictví, kultuře, komunikaci, vzdělání, dopravě, odpadovém hospodářství, atd.

Faktory ovlivňující vytváření služeb jsou ekonomické, sociální nebo technické. Mezi ekonomické důvody patří vysoké náklady na nezbytné investice, udržitelný rozvoj nebo vzácnost zboží nebo prvků potřebných pro poskytování služby. Mezi sociální důvody můžeme řadit boj se společenskou diskriminací, sociální soudržnost, snižování nerovnováhy mezi regiony, rovnost všech v přístupu ke službám, ekonomickou spravedlnost (např. vyrovnání cen, přijetí sociálních cen).

Charakteristické vlastnosti služeb mají za úkol sloužit občanům a veřejnému zájmu v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Musí ovšem splňovat následující 4 principy: ⁵

a) Rovný přístup

Všichni občané mají právo rovného přístupu ke službám v obecném zájmu. Tato rovnost je založena na zákazu jakékoliv neoprávněné diskriminace založené na společenském nebo osobním statutu. Společenství a jeho členské státy by měly zejména zajistit rovnost zacházení a podmínek pro poskytování služeb jak mezi různými geografickými územími, tak i mezi různými kategoriemi skupin uživatel – zvláštní pozornost by měla být věnována bezbranným

⁴ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 18.

⁵ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 21.

skupinám uživatelů. Služby musí být poskytovány za přijatelné, spravedlivé, zdůvodnitelné a transparentní ceny.

b) Kontinuita služeb

Služby v obecném zájmu musí být poskytovány kontinuálním a pravidelným způsobem, bez přerušení. Je třeba uznat případy ovlivněné vyšší mocí a výjimky plynoucí ze sektorálních pravidel. Takové případy nepravidelného fungování nebo přerušení služeb musí být minimální, měly by tvořit výjimky vzhledem k obecným pravidlům a musí být náležitě odůvodněny.

c) Univerzálnost

Poskytování služeb v obecném zájmu musí být univerzální, i když tento závazek působí proti zřeteli komerční povahy a ziskovosti.

d) Kvalita

Poskytované služby musí splňovat standardy – jak kvalitativní, tak i kvantitativní – tak, jak jsou stanoveny a ad hoc regulaci a pravidelně hodnoceny. Kvalita poskytovaných služeb musí být garantována odpovědným orgánem veřejné správy (na sektorální úrovni).

2.3 Služby v obecném hospodářském zájmu

Služby v obecném hospodářském zájmu jsou služby poskytované za hospodářské protiplnění. Blíže jsou popsány ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES, podle které jsou některé služby obecného hospodářského zájmu vyloučeny z této směrnice, a na některé další služby se vztahuje výjimka z ustanovení o volném pohybu služeb podle této směrnice. Tato směrnice se nevztahuje na podpory poskytované členskými zeměmi a nezabývá se financováním služeb v obecném hospodářském zájmu.

Služby v obecném hospodářském zájmu jsou hlavním předmětem legislativních úprav orgánů EU. Jsou to služby jak tržního tak netržního charakteru.

Služby v obecném hospodářském zájmu a EU

Dne 21. 5. 2003 byla v Bruselu vydána Zelená kniha o službách v obecném hospodářském zájmu⁶, podle které jsou tyto služby nedílnou součástí společensky uznávaných hodnot. Toto

⁶ KOM (2003) 270 v konečném znění, ze dne 21. 5. 2003 – Zelená kniha o službách v obecném hospodářském zájmu.

je společné pro všechny státy EU. Vedou k překonání sociálního vyloučení a společenské izolace a zvyšují kvalitu života. Hlavními faktory jsou efektivnost a kvalita služeb.

Dělení úkolů a pravomocí mezi Společenství a členské státy v oblasti služeb v obecném hospodářském zájmu je složité a někdy vede k nepochopení a frustraci na straně spotřebitelů, uživatelů a provozovatelů.⁷

Vymezení, organizace, financování a monitorování služeb je úkolem vnitrostátních, regionálních a místních samospráv. Společenství disponuje pravomocemi v neméně významných oblastech, např. životní prostředí, zdravotnictví, spotřebitelská politika, v oblasti vnitřního trhu atd. K dispozici je celá řada prostředků, která napomáhá zaručit přístup k vysoce kvalitním službám.

Společné prvky v evropském pojetí veřejných služeb

Společné prvky k vymezení vhodného evropského pojetí nám tvoří soubor závazků, k zajištění ekonomické činnosti, bezpečnosti a zabezpečení občanů a soudružnosti. Společnými prvky jsou univerzální služba, kontinuita, kvalita služeb, cenová dostupnost a ochrana spotřebitele.

a) Univerzální služba⁸

Pojem univerzální služba se vztahuje k souboru požadavků obecného zájmu zajišťujících dostupnost některých služeb ve stanovené kvalitě pro všechny spotřebitele a uživatele na celém území členského státu nezávisle na zeměpisné poloze a za cenu dostupnou z hlediska specifických vnitrostátních podmínek. Byl vypracován konkrétně pro některá síťová odvětví (např. oblast telekomunikací, elektrické energie a poštovních služeb). Pojem univerzální služba stanoví právo každého občana na přístup k některým službám, které jsou považovány za základní, a ukládá podnikům povinnost poskytovat právně definovanou službu za stanovených podmínek včetně úplného územního pokrytí. V prostředí liberalizovaného trhu je závazek univerzální služby zárukou přístupu ke službě pro každého za dostupnou cenu a ujištění, že kvalita služby zůstane zachována a v nezbytných případech se bude zvyšovat.

⁷ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 29.

⁸ Zdroj: HALÁSEK, D. Standardizace veřejných služeb. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1, str. 35.

Univerzální služba je dynamický pojem. Zaručuje zohlednění politického, společenského a technického rozvoje v požadavcích obecného zájmu a v nezbytných případech umožňuje pravidelné úpravy uvedených požadavků v závislosti na měnících se potřebách občanů.

Univerzální služba je také pojmem flexibilním, plně slučitelných se zásadou subsidiarity. Jsou-li základní zásady univerzální služby definovány na úrovni Společenství, může být provádění těchto zásad ponecháno na členských státech, kterým je tak umožněno přihlížet k odlišným tradicím a specifickým národním či regionálním okolnostem. Pojem univerzální služby se může také vztahovat i na rozdílné struktury trhu a může tedy být užit k právní úpravě (regulaci) služeb v různých etapách liberalizace a zpřístupňování trhu.

Během posledních dvou desetiletí se z pojmu univerzální služba vyvinul významný a nepostradatelný pilíř politiky Společenství v oblasti služeb v obecném ekonomickém zájmu. Koncepce univerzální služby umožnila projednávání požadavků obecného zájmu v rámci jednotlivých okruhů, zahrnujících témata ekonomické účinnosti, technického pokroku, ochrany životního prostředí, transparentnosti a odpovědnosti spotřebitelských práv a zvláštních opatření s ohledem na zdravotní postižení, věk nebo vzdělání. Koncepce univerzální služby také přispěla ke snížení rozdílů v úrovni životních podmínek a příležitostí v členských státech.

Realizace zásady univerzální služby je složitý a náročný úkol pro národní regulační orgány (regulátory), které byly v mnoha případech vytvořeny teprve nedávno, a jejich zkušenosti jsou proto nezbytně stále limitované. Na úrovni Společenství jsou práva přístupu ke službám vymezena v různých směrnících, ale orgány Společenství nemohou samy o sobě zajistit jejich plné respektování v praxi. Existuje tedy nebezpečí, že uvedená práva stanovená v právních předpisech Společenství zůstanou pouhou teorií, i když byla formálně přenesena do vnitrostátní legislativy.

b) Kontinuita

Řada služeb v obecném zájmu se vyznačuje požadavkem kontinuity, tzn., že poskytovatel služby je povinen zajistit poskytování služby bez přerušení. V případě některých může být nepřerušované poskytování přímo v obchodním zájmu poskytovatele, a proto nemusí být požadavek právní kontinuity provozovateli vždy ukládán. Na vnitrostátní úrovni je třeba uvést požadavek kontinuity do souladu s právem zaměstnanců na stávku a s požadavkem respektování zákonnosti (právního státu).

Požadavek zajištění nepřetržité služby není ve specifické odvětvové legislativě Společenství důsledně upraven. V některých případech specifická odvětvová legislativa Společenství závazek kontinuity výslovně ukládá. V jiných případech specifický odvětvový předpis požadavek kontinuity neobsahuje, ale výslovně opravňuje členské státy k tomu, aby uvedený požadavek poskytovatelům služeb ukládaly.

c) Kvalita služby

Klíčovým prvkem právní regulace služeb v obecném hospodářském zájmu je vymezení, sledování a prosazení požadavků kvality ze strany orgánů veřejné moci.

V liberalizovaných odvětvích se Společenství ve snaze zachovat a rozvíjet kvalitu služeb nespolehalo pouze na tržní síly. Zatímco obecně platí, že definici úrovně kvality služeb v obecném zájmu stanovují členské státy, v některých případech bývají normy kvality vymezeny v právních předpisech Společenství. Uvedené normy zahrnují například bezpečnostní předpisy, správnost a transparentnost účtování, územní pokrytí a ochranu proti přerušení. V jiných případech bývají členské státy oprávněny nebo povinny stanovit normy kvality samy. Někdy také bývá jejich povinnost sledovat a prosazovat dodržování norem kvality a zajišťování zveřejňování informací o normách kvality a skutečné výkonnosti provozovatelů. Nejjobratněji rozpracovanou právní úpravu kvality na úrovni Společenství stanovují předpisy o poštovních službách a o službách elektronických komunikací.

Komise dále vypracovala neregulační opatření na podporu kvality služeb v obecném ekonomickém zájmu, která zahrnují finanční nástroje, dobrovolné evropské standardy a výměny správných postupů. Například v odvětvích elektrické energie a plynu Společenství podporuje dobrovolnou spolupráci regulátorů.

d) Cenová dostupnost

Pojem cenová dostupnost byl vytvořen v rámci právní úpravy telekomunikačních služeb. Později byl zaveden také do právní úpravy poštovních služeb. Obsahuje požadavek poskytování služby v obecném ekonomickém zájmu za dostupnou cenu, aby byla uvedená služba přístupná každému. Uplatňování zásady cenové dostupnosti se usnadňuje dosahování ekonomické a sociální soudržnosti.

Platné specifická odvětvová legislativa nestanoví kritéria pro určování dostupných cen. Tato kritéria musejí být vymezena členskými státy. Příslušná kritéria by mohla být spjata například s mírou podnikání nebo s cenou koše základních služeb vázanou na disponibilní příjem

určitých skupin zákazníků. Zvláštní pozornost by měla být upřena na potřeby a schopnosti ohrožených skupin a skupin na okraji společnosti. Poté, co byla cenově dostupná hladina nakonec stanovena, by členské státy měly zajišťovat její efektivní nabízení prostřednictvím kontrolního mechanismu cen („cenový regulátor“, zeměpisné průměrování) anebo rozdělováním subvencí dotyčným osobám.

e) Ochrana uživatele a spotřebitele

Ve službách v obecném ekonomickém zájmu se stejně jako v jiných odvětvích hospodářství uplatňují pravidla horizontální ochrany spotřebitele. Z důvodu zvláštního hospodářského a společenského významu těchto služeb byla navíc přijata v rámci odvětvové legislativy Společenství zvláštní opatření, jejichž úkolem je zabývat se specifickými zájmy a potřebami spotřebitelů a podniků včetně jejich práva na přístup k vysoce kvalitním mezinárodním službám. Spotřebitelská a uživatelská práva jsou stanovena ve specifické odvětvové legislativě pro oblast elektronických komunikací, poštovních služeb, energie (elektřina a plyn), dopravy a televizního a rozhlasového vysílání.

2.4 Poskytovatelé a uživatelé služeb, financování a právní úprava

Poskytovatelé služeb v obecném hospodářském zájmu mohou být orgány veřejné správy nebo právnické a fyzické osoby.

Poskytovatelé služeb

Definovat pojem služba v obecném hospodářském zájmu jsou oprávněny vnitrostátní, regionální a místní samosprávy. Mají také právo ukládat závazky poskytovatelům služeb, pokud jsou v souladu se Společenstvím.

Jakým způsobem se bude služba provozovat, nebo poskytovat si mohou členské země svobodně rozhodnout. Vše za předpokladu dodržování určitých předpisů.

Uživatelé služeb

Hlavní uživatelé služeb v obecném zájmu jsou občané. Ti prostřednictvím služeb uspokojují své potřeby a požadavky.

Financování služeb

K zajištění rovnováhy poskytovatele jsou nezbytná zvláštní opatření. Řadu služeb v obecném zájmu nelze reálně poskytovat jen na základě tržních mechanismů. V současnosti je hlavním

úkolem členských zemí zajistit financování služeb a propočíst mimořádné náklady k jejich poskytování.

Členské země užívají určité mechanismy k zajištění finanční rovnováhy, které zahrnují:

- přímou finanční podporu ze státního rozpočtu,
- zvláštní nebo výlučná práva,
- příspěvky od účastníků trhu,
- stanovení průměrného cenového tarifu,
- financování na principu solidarity.

Členské země si sami volí systém financování. Musí ovšem zvolit takový mechanismus, který nenarušuje fungování vnitřního trhu.

Pravidla vnitřního trhu hospodářské soutěže a státní podpory mají za cíl zajistit, aby žádná finanční podpora pro poskytovatele služeb v obecném ekonomickém zájmu nenarušovala hospodářskou soutěž a fungování vnitřního trhu. Také platná odvětvová legislativa usiluje pouze o to, aby mechanismy financování zaváděné členskými státy co nejméně narušovaly hospodářskou soutěž a usnadňovaly vstup na trh. V důsledku toho povolují předpisy Společenství především selektivní vstup na trh.⁹

Na území České republiky se financováním služeb zabývají Ministerstvo financí, kraje, města a obce, poskytující služby. Mezi finanční zdroje patří také dotace, dary, příspěvky atd.

Legislativa

Základními dokumenty v této oblasti jsou Zelená kniha o službách v obecném zájmu a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu. Dále EU vydává směrnice, které upravují různá odvětví služeb.

2.5 Specifika odpadového hospodářství

Odpadové hospodářství je dle § 4 písm. c) zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, ve znění pozdějších předpisů chápáno jako činnost, zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrolu těchto činností.¹⁰

Za hlavní cíle je považováno:

⁹ KOM (2003) 270 v konečném znění, ze dne 21. 5. 2003. Zelená kniha o službách v obecném zájmu.

¹⁰ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů ze dne 15. 5. 2001.

- třídění odpadů,
- minimalizace vzniku odpadů,
- recyklace,
- materiálové využití,
- skládkování, doprava, úprava,
- energetické využití spalováním v moderních spalovnách jako paliva.¹¹

Legislativa

Legislativa odpadového hospodářství se řídí zákony, vyhláškami a nařízeními vlády. Nejvýznamnějším právním předpisem upravujícím tuto problematiku je zákon 185/2001 Sb., o odpadech.

Jelikož je Česká republika členem Evropské unie, je povinna do své legislativy přijmout opatření přijatá v zemích EU. Základní směrnice pro nakládání s odpady tvoří Plán odpadového hospodářství ČR, který stanovuje cíle a opatření pro odpadové hospodářství.

Zákon o odpadech č. 185/2001 Sb.

Je to základní právní předpis z této oblasti. Jeho cílem je stanovit pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s odpady, a dodržování ochrany životního prostředí, ochrany zdraví člověka a trvale udržitelného rozvoje. Upravuje práva a povinnosti, působnost orgánů veřejné správy.

Skládá se z 12 částí a obsahuje 89 paragrafů.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších právních předpisů nám nadále definuje:

odpad – jedná se o každou movitou věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit,

nebezpečný odpad – odpad uvedený v Seznamu nebezpečných odpadů uvedeném v prováděcím právním předpise a jakýkoliv jiný odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností,

komunální odpad – veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.

¹¹ Zdroj: JUCHELKOVÁ, D. Odpady, vedlejší produkty a nakládání s nimi. 1. Vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2005. 98s. ISBN 80-248-0753-X, str. 12.

V zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech najdeme definovány všechny pojmy spojené s odpadovým hospodářstvím.

Povinnosti a oprávnění obce a fyzických osob při nakládání s komunálním odpadem

Každá obec může ve své samostatné působnosti stanovit obecně závaznou vyhláškou obce systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, vznikajícího na katastrálním území obce. Obec je povinna v souladu se zvláštními právními předpisy určit místa odkladu odpadů. Fyzické osoby jsou povinny odkládat komunální odpad na místa k tomu určená, komunální odpad odděleně shromažďovat, třídít a předávat k využití a odstraňování podle systému stanoveného každou obcí, pokud samy odpad nevyužijí v souladu s tímto zákonem a zvláštními předpisy.

Každá obec může stanovit poplatek za komunální odpad podle § 17a nebo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání a odstranění komunálních odpadů. U právnických nebo fyzických osob oprávněných k podnikání mohou na základě písemných smluv obec stanovit ceny za tyto služby.

Poplatek za komunální odpad

Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit a vybírat poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území. Poplatníkem je každá fyzická nebo právnická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad. Správu poplatku vykonává obec. Maximální výše poplatku se stanoví podle předpokládaných nákladů obce vyplývajících z nakládání s odpady.

3 Analýza činnosti a hospodaření organizace

Druhá kapitola je zaměřena na činnost a hospodaření vybrané organizace v Ostravě a jí spravovaných městech a obcích. Byla vybrána společnost OZO Ostrava, s.r.o., jejíž hlavní činností je zajišťovat komplexní služby v oblasti odpadového hospodářství. Nejprve se krátce seznámíme s městem Ostrava, které je jediným vlastníkem vybrané organizace. Dále blíže s vybranou organizací a bude provedena analýza odpadového hospodaření se zaměřením a porovnání příjmů a výdajů v letech 2008 – 2010.

3.1 Ostrava

Ostrava leží na soutoku řek Odry, Ostravice, Opavy a Lučiny v údolí Moravské brány, která je průchozím místem mezi pohořími Jeseníky a Beskydy. Trvalé osídlení lokality dnešní Ostravy dokládají mnohé archeologické nálezy z doby před 25 tisíci lety. První písemná zmínka o osadě Slezská Ostrava je z roku 1229, samotné město Ostrava bylo založeno asi v roce 1267. Rozlohou a počtem obyvatel je Ostrava třetím největším městem České republiky. Dnes se dělí na 23 obvodů. V těchto městských obvodech žije asi 302 tis. obyvatel různého věku ve 23,8 tis. obydlích domech (patří sem jak domy bytové tak rodinné). V těchto obydlích domech se nachází asi 121 tis. bytových jednotek, u kterých je převládajícím způsobem vytápění ústřední a to asi u 105 tis. bytů, dále etážové (s kotlem v bytě) asi u 7 tis. bytů a pomocí kamen asi v 5 tis. bytech. Energie používaná k vytápění těchto bytů je z kotelny mimo dům asi u 79 tis. bytových jednotek, pomocí uhlí, koksu nebo uhelných briket u 2 tis. jednotek, pomocí plynu u 26 tis. jednotek, pomocí elektřiny u 3,7 tis. jednotek a pomocí dřeva u 1,6 tis. jednotek. Z tohoto plyn je zaveden do asi 108 tis. bytů. Každé místo, stejně jako město Ostrava, musí dbát na pořádek na svém území a chránit své životní prostředí. U tolika obyvatel je docela velkým problémem udržení pořádku v okolí obydlích částí (hlavně na velkých sídlišťích města). Veškerý odpad vznikající při činnostech jak obyvatel a domácností tak firem na území města Ostravy a v okolních městech a obcích zpracovává společnost OZO Ostrava, s.r.o. dle platné legislativy. Struktura odpadu je ve svozové oblasti společnosti vesměs stejná, akorát na území statutárního města Ostravy je větší než v okolních městech a obcích, což je způsobeno hlavně počtem obyvatel.

Postavení a působnost města vymezuje zákon č. 128/200 Sb., o obcích. Podle tohoto zákona je Ostrava statutárním městem. Město Ostrava je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

Vedle realizace svých úkolů v oblasti samostatné působnosti, tj. v oblasti vlastní obecní samosprávy plní i úkoly státní samosprávy, které na ni byly státem přeneseny. Má postavení obce s rozšířenou působností, kterou vykonává pro další města např. Klimkovice, Šenov, Vratimov a obce např. Čavisov, Stará Ves nad Ondřejnicí, Vřesina atd.

3.2 Ostrava a odpadové hospodářství

Obecně závaznou vyhláškou č. 14/2010 ve znění obecně závazné vyhlášky č. 8/2011, si stanovilo město Ostrava poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Poplatníkem poplatku je každá fyzická osoba, která má na území města Ostravy trvalý pobyt, i když se v místě trvalého pobytu fyzicky nezdržuje.

Výše poplatku byla v minulých letech 498,- Kč na osobu za kalendářní rok. Ostravané dluží za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů téměř 120 mil. korun. Někteří občané neplatí za odpad dlouhodobě. Magistrát statutárního města Ostrava, oddělení daní a cen odboru financí a rozpočtu, který se touto problematikou zabývá, upozornil dlužníky na hromadný předpisný seznam dlužníků za poplatek za komunální odpad. Ten je k nahlédnutí pouze na budově Nové radnice v kancelářích tohoto odboru. Hromadný předpisný seznam nabyl účinnosti dnem 27. dubna 2012. Nebude-li vyměřený nedoplatek uhrazen v náhradním termínu, bude vymáhán exekucí (čímž bude navýšen o exekuční náklady ve výši 500 Kč) nebo bude vymáhán prostřednictvím soudu či soudního exekutora (náklady se mohou zvýšit).

I přes tyto skutečnosti zůstává sazba poplatku na nový kalendářní rok nezměněna. Je ve výši 498,- Kč za osobu. Splatnost tohoto poplatku je 30. června příslušného roku, občan jej může uhradit kdykoliv během 1. pololetí a to i ve splátkách, přičemž není nutné žádat splátkový kalendář. Úhrada je možná jak složenkou, tak převodem či na pokladně magistrátu.

3.3 OZO Ostrava, s.r.o.

Společnost OZO Ostrava, s.r.o. vznikla z bývalé rozpočtové organizace TAZSMO Ostrava a její historie sahá až do roku 1949. Technické a zahradní služby Ostrava zajišťovaly svoz a skládkování odpadu z města a okolních obcí a prováděly pro město Ostrava všechny zahradní a sadové úpravy. Po roce 1990 byla rozpočtová organizace pro nakládání s domovním odpadem transformována na organizaci příspěvkovou a posléze k 30. 6. 1995 na společnost

s ručením omezeným. Zkratka OZO v názvu společnosti znamená odvoz a zpracování odpadu.

Tento druh společnosti patří do kategorie kapitálových společností. Jedná se o nejrozšířenější formu obchodní společnosti. Legislativa vychází především z obchodního zákoníku. Dokumentem, kterým byla tato společnost založena, je společenská smlouva. Datem vzniku se stalo 2. listopadu 1994. Základní kapitál společnosti činí k dnešnímu dni 409 206 000,- Kč. Jediným společníkem a současně zakladatelem společnosti je statutární město Ostrava. Společnost se zodpovídá za porušení svých závazků svým majetkem a jediný společník ručí do výše svého vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (dále OR) za závazky společnosti. OZO Ostrava, s.r.o. má 3 orgány společnosti – valnou hromadu, která je tvořena Radou statutárního města Ostravy, pětičlennou dozorčí radu a statutární orgán.

Největším a hlavním zákazníkem je statutární město Ostrava a dalších 34 měst a obcí v regionu (viz. příloha č. 1), velké společnosti a tisíce drobných firem a živnostníků. Služby se nadále zajišťují pro přibližně 400 tisíc obyvatel a asi 5 tisíc podnikatelských subjektů Moravskoslezského kraje.

Základem činnosti společnosti je poskytování komplexních služeb v oblasti nakládání s odpady. Patří sem především:

a) Sběr, svoz, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů z měst a obcí

Společnost zajišťuje celý komplex služeb pro města a obce ve své svozové oblasti. Svozovou oblast společnosti OZO Ostrava s.r.o. tvoří město Ostrava a dalších 34 měst a obcí v regionu.

b) Sběr, svoz, třídění, využívání a odstraňování průmyslových, nebezpečných a živnostenských odpadů

Služby pro podnikatelské subjekty mají komplexní charakter. Pro nakládání s nebezpečným odpadem slouží vlastní sklad nebezpečných odpadů, který je zároveň havarijním skladem pro příjem nebezpečných odpadů z mimořádných událostí, které jsou likvidovány na území města Ostravy Hasičským záchranným sborem Moravskoslezského kraje a Centra tísňového volání.

Na svoz komunálního i separovaného odpadu používá společnost speciální techniku. Jedná se o velkokapacitní vozidla, které přepravují nádoby o objemu 5 m³. Tyto vozidla přepravují odpad z místa vzniku jednou, popřípadě 2x týdně dle potřeby.

c) Výroba náhradního paliva pro cementárny z odpadů

Linka na výrobu náhradního paliva zpracovává odpady vhodné pro výrobu certifikovaného paliva PALOZO II. Surovinou pro výrobu jsou spalitelné odpady obsahující plasty, papír, dřevo a textil dodávané podnikatelskými subjekty a vyříděné spalitelné složky komunálního odpadu (objemný odpad, plasty). Výrobek slouží jako náhrada za černé uhlí při výrobě cementu v cementárnách. Kvalitu vyrobeného náhradního paliva sleduje vlastní laboratoř OZO Ostrava s.r.o.

d) Třídění a lisování plastů

Dotříd'ovací linka, na které se ze svezeného separovaného plastového odpadu třídí materiály vhodné k materiálové recyklaci (PET lahve, polyetylenové fólie, tvrdé plasty, nápojové kartony), je doplněna lisovacím zařízením a napojena na linku na výrobu náhradního paliva pro cementárny, díky čemuž jsou svezené separované plastové odpady v maximální možné míře využity.

e) Jímání bioplynu a výroba elektřiny

Společnost provozuje vlastní skládku odpadů kategorie O v Ostravě – Hrušově, která je komplexně zabezpečena proti negativním vlivům na životní prostředí. Její nedílnou součástí je i systém odplyňovacích vrtů a na něj navazující stanice skládkového plynu. Bioplyn odčerpaný ze skládky je využíván k výrobě elektřiny.

f) Ekologická výchova

Výchovu a osvětu správného nakládání s odpady zajišťuje Centrum odpadové výchovy. Školám ve svozové oblasti nabízí několik vzdělávacích pořadů přizpůsobených věku návštěvníků, pro ostatní obyvatele organizuje osvětové kampaně.¹²

Organizační struktura společnosti

Společnost OZO Ostrava, s.r.o. má nyní 319 stálých zaměstnanců. Organizační schéma společnosti je popsáno v příloze č. 2.

Jediným společníkem a současně zakladatelem společnosti je statutární město Ostrava. V čele společnosti stojí ředitel a jednatel p. Ing. Karel Belda, který má dva náměstky – ekonomického a technického. Společnost má dvoustupňový systém řízení: společnost – provozovna. Provozovny tvoří samostatné organizační a ekonomické jednotky. Jsou specializovány na jednotlivé činnosti společnosti:

¹² Internetové stránky OZO Ostrava. Dostupné na <http://www.ozoostrava.cz/>.

- odvoz odpadu,
- zpracování odpadu,
- skládka odpadu,
- manipulace s odpady,
- obchodní činnost,
- doprava,
- správa budov.

Společnost má tedy 7 provozoven. Na úrovni vedení společnosti je zřízena správa, která zajišťuje ekonomické a správní činnosti. Nádoby na směsný a separovaný odpad je majetkem společnosti OZO Ostrava, s.r.o. a jejich poskytování k užívání je součástí služeb, které organizace produkuje. Počet kontejnerů na směsný i separovaný odpad celé svozové oblasti jsou blíže vyobrazeny v grafech v příloze č. 4. Mezi techniku používanou společností patří různé komunální stroje, např. montážní plošiny, čisticí a zametací stroje, ramenové nakladače, sekačky a vozidla pro svoz odpadu. Speciálních svozových vozidel, která společnost vlastní, je asi okolo 200 vozů. Nákup a provoz těchto strojů je velmi drahý, proto jsou zaměstnanci školeni pro práci, užívání a obstarávání strojů. Organizace se snaží investovat do modernizace vozidel každý rok. V posledním roce společnost investovala 14 458 tis. Kč za nákup 4 ks nových svozových vozidel a 215 tis. Kč za nákup staršího automobilu s pracovní plošinou. Účetní hodnota dlouhodobého hmotného majetku je ve výši asi 894 tis. Kč v pořizovacích cenách. Z tohoto oprávkou a opravné položky činí asi 524 tis. Kč. Zůstatková cena dlouhodobého hmotného majetku je 370 tis. Kč.

Provoz společnosti v roce 2008

V tomto roce si společnost vedla velmi dobře. Celkový výnosy dosáhly výše 385 086 tis. Kč. Přestože se nenavýšovala cena u hlavní činnosti, kterou je sběr a svoz komunálního odpadu, došlo k navýšení nárůstu výnosů o 7,6 % oproti roku 2007. Navýšení tržeb se zaznamenalo rovnoměrně u nakládání s komunálními i stavebními a nebezpečnými odpady. Největším obchodním partnerem bylo statutární město Ostrava s objemem poskytovaných služeb ve výši 160 157 tis. Kč, to je 41,6 % z celkových výnosů. Oblast komunálních odpadů, byla v tomto roce stabilní a nosnou činností.

Společně se statutárním městem Ostrava a dalšími 34 městy a obcemi regionu se společnost zaměřila na dobudování komplexních systémů nakládání s komunálními odpady. Prioritou bylo doplnit systém separovaného sběru, což je oddělený sběr papíru, skla a plastů spolu s nápojovými kartony, a ověřit možnosti sběru trávy a zeleně.

Na lince třídění plastů se v roce 2008 vytrídilo 654 tun PET lahví tvrdých plastů a 21 tun nápojových kartonů. Na linku skla se v tomto roce přijalo 5 178 tun směsného skla, což je nárůst o 16 %. Z tohoto množství se vytrídilo celkem 1 460 tun bílého skla.

Separace papíru probíhala na několika úrovních. Rozšířil se počet kontejnerů na papír z 867 ks na 1 024 ks, celý rok probíhala na školách soutěž ve sběru papíru.

V roce 2008 se provozovalo 18 sběrných dvorů. Množství odevzdaných objemných odpadů se zvýšilo z 3 229 tun na 4 243 tun. Občané odevzdali do sběrných dvorů 730 tun elektrických spotřebičů.

V oblasti energetického využití odpadu přetrvávaly problémy s odbytem náhradního paliva v cementárnách, které i nadále používají palivo od zahraničních dodavatelů z Německa a Rakouska. Takže v tomto roce se vyrobilo a dodalo pouze 2 049 tun paliva.

Centrem odpadové výchovy prošlo 8 589 dětí. Každé z nich absolvovalo jeden z šesti vzdělávacích programů. Areál OZO Ostrava navštívilo asi 2 300 občanů, kteří si prohlédli svozovou techniku, třídící linky a seznámili se s provozem sběrného dvora.¹³

Provoz společnosti v roce 2009

Rok 2009 byl rokem hospodářské recese. Její negativní důsledky se projevily také na území města Ostravy. Zisk společnosti v tomto roce byl 24 108 tis. Kč. Největším zákazníkem bylo opět statutární město Ostrava. V tomto roce se společnost zaměřila na vybudování komplexních systémů nakládání s komunálními odpady s cílem maximálně využít vytríděné odpady, a to klasický separovaný sběr i objemné odpady a elektrozařízení.

V rámci podpory separace byla vybudována stanoviště na separovaný odpad. Cílem bylo dobudovat komplexní systém separovaného sběru s optimální donáškovou vzdáleností pro občany. Množství separovaného skla se zvýšilo na 5 688 tun. Potvrdilo se pravidlo, že v místech s vyšší nezaměstnaností stoupá spotřeba alkoholu. Naopak na lince třídění plastů se

¹³ Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2008.

vytřídilo pouze 543 tun PET lahví. Snížení třídění PET lahví je důsledkem hospodářské krize, která se projevila na sníženém nákupu balených vod/nápojů.

Došlo k poklesu vytříděného papíru na 4 361 tun. Počet kontejnerů na separovaný sběr papíru ve městech a obcích svozové oblasti společnosti vzrostlo o 222 ks na 1 246 ks.

Pro sběr objemných a nebezpečných odpadů z domácností se vybudovala síť sběrných dvorů, semimobilních a mobilních sběrů, aby byly pro občany maximálně dostupné. Během tohoto roku byl nárůst odevzdaných objemných odpadů 9 771 tun.

Při výrobě náhradního paliva pro cementárny byla situace v tomto roce stabilní. Dodávalo se pouze omezené množství paliva v množství 3 553 tun a současně se zabezpečovaly materiálové recyklace starého nábytku a dřeva v množství 1323 tun.

Vybudování nových ploch pro kompostování přispělo k rozšíření této činnosti. Na kompostárnu se navezlo 6 329 tun zeleně.

Společně s obcemi se rozvíjel systém zpětného odběru elektrických a elektronických zařízení. Zpracovalo se celkem 1 575 tun.

Na vysoké úrovni pracovalo také Centrum odpadové výchovy, které navštívilo 6 178 žáků a studentů.¹⁴

Provoz společnosti v roce 2010

V roce 2010 společnost dosáhla tržeb 410 678 tis. Kč. Opět bylo hlavním zákazníkem společnosti statutární město Ostrava, mezi další významné zákazníky patří 34 dalších měst a obcí v regionu, velké společnosti a tisíce drobných forem a živnostníků.

V tomto roce se organizovala osvětová kampaň na podporu třídění odpadu a pokračovalo se v budování stanovišť pro kontejnery na separovaný sběr.

Přestože v tomto roce kleslo celkové množství komunálních odpadů, u separovaných složek se zaznamenal nárůst. Vytřídilo se 3 133 tun skla. Množství vytříděných plastů bylo 3 762 tun. Rovněž separovaného papíru se svezlo 5 020 tun. V průběhu roku se testovaly různé způsoby separace kovových obalů. Po vyhodnocení testů se společnost se statutárním městem Ostrava rozhodli separaci odpadů o tuto komoditu rozšířit a sbírat kovové obaly společně s plasty a nápojovými kartony.

¹⁴ Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2009.

Sběr objemných a nebezpečných odpadů se zajišťuje v síti sběrných dvorů nebo prostřednictvím přistavování velkoobjemových kontejnerů do ulic měst a obcí. Množství objemných odpadů bylo 9 982 tun. Tyto odpady se dále roztrídí a recyklují. Například recyklace starého nábytku a dřeva se zvýšila na celkových 1 518 tun.

Zlepšená situace se projevila i u odbytu náhradního paliva. Ze strany cementáren se zaznamenal zvýšený zájem o dodávku paliv. V tomto roce se dodalo celkem 4 336 tun náhradních paliv.

Na kompostárnu bylo svezeno 8 307 tun zeleně. Tímto se naplnila plánovaná kapacita městské kompostárny a nyní se hledá řešení další intenzifikace zpracování zeleně.

Centrum odpadové výchovy navštívilo 7 533 žáků a studentů ze škol z celé svozové oblasti. Programy společnosti se staly nedílnou součástí environmentální výchovy ve školách.¹⁵

3.4 Hospodaření organizace

Tato část je věnována hospodaření společnosti. Analýza hospodaření byla prováděna v letech 2008, 2009 a 2010. Podle nákladů a výnosů společnosti byly zjištěny dosažené výsledky společnosti, zda bylo dosaženo zisku či ztráty.

Rok 2008

Celkové náklady k poslednímu dni kalendářního roku 2008, tedy k 31. 12. 2008 činily 363 917 tis. Kč. Nejvyšší nákladovou položkou byly služby, spojené s provozem společnosti a to v celkové hodnotě 103 581 tis. Kč. Mezi další vysoké nákladové položky společnosti patří mzdové náklady, jejichž výše je 86 159 tis. Kč. Odměny členům orgánů společnosti byly ve výši 514 tis. Kč, dále náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění ve výši 31 828 tis. Kč a sociální náklady s hodnotou 2 226 tis. Kč. Náklady vynaložené na prodané zboží byly jako jediné s nulovou hodnotou. Na spotřebu materiálu a energie společnost vynaložila náklady ve výši 62 674 tis. Kč. Za veškeré daně a poplatky společnost utratila 4 565 tis. Kč. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku činily 43 295 tis. Kč. Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu činila 8 511 tis. Kč. Částku 11 613 tis. Kč společnost použila na ostatní provozní náklady a částku 7 681 tis. Kč na náklady příštích období. Dále 65 tis. Kč bylo použito na mimořádné náklady společnosti. Poslední část nákladů jsou ostatní finanční náklady v hodnotě 1 205 tis. Kč.

¹⁵ Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2010

Výnosy v tomto roce měli celkovou hodnotu 385 087 tis. Kč. Hlavní a nejvyšší položkou celkových výnosů byla tržba z prodeje vlastních výrobků a služeb, v celkové hodnotě 361 513 tis. Kč. Z prodeje dlouhodobého majetku společnost získala 14 048 tis. Kč a z prodeje materiálu je tato hodnota 961 tis. Kč. Výnosové úroky činily v tomto roce 4 506 tis. Kč, ostatní finanční výnosy 1 471 tis. Kč a provozní výnos 2 356 tis. Kč. Nejnižším výnosem byly výnosy z dlouhodobého finančního majetku a to ve výši 232 tis. Kč.

Tab. č. 3.1 Struktura nákladů a výnosů za rok 2008 (v celých tis. Kč)

Ukazatel	Skutečnost
Náklady vynaložené na prodané zboží	0
Spotřeba materiálu a energie	62 674
Služby	103 581
Mzdové náklady	86 159
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	514
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	31 828
Sociální náklady	2 226
Daně a poplatky	4 565
Odpisy DNM a DHM	43 295
Ostatní finanční náklady	1 205
Ostatní provozní náklady	11 613
Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu	8 511
Náklady příštích období	7 681
Mimořádné náklady	65
NÁKLADY CELKEM	363 917
Tržby za prodej zboží	0
Tržba z prodeje vlastních výrobků a služeb	361 513
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	14 048
Tržby z prodeje materiálu	961
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	232
Výnosové úroky	4 506
Ostatní finanční výnosy	1 471
Ostatní provozní výnosy	2 356
VÝNOSY CELKEM	385 087

Zdroj: Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2008. Vlastní zpracování.

Společnost OZO Ostrava s.r.o. v tomto roce vykázala zisk před zdaněním ve výši 21 170 tis. Kč, výsledek hospodaření vstupující do bilance je 16 295 tis. Kč.

Tržby za vlastní výrobky a služby vzrostly z 352 228 tis. Kč v roce 2007 na 361 513 tis. Kč v roce 2008, tj. nárůst o 2,63 %. Na tomto nárůstu tržeb se podílí vyšší výkony u svozu komunálního odpadu pro podnikatele a obce (vyšší počet nasazených nádob, zvýšení četnosti odvozů), nárůst tržeb u nakládání s průmyslovými odpady a tržby za prodej separovaných složek odpadu (PET lahve, sklo, papír, zpětný odběr elektrozařízení, šrot).

V nákladech se kromě běžných nákladů souvisejících s činností společnosti zúčtovala v roce 2008 ostatní rezerva ve výši 5 567 tis. Kč, opravná položka k DHM ve výši 1 500 tis. Kč, daň z příjmu za běžnou činnost – odložená ve výši 271 tis. Kč a daň z příjmu za běžnou činnost – splatná ve výši 5 146 tis. Kč.

Rok 2009

Celkové náklady společnosti v tomto roce činily 362 101 tis. Kč, kdy opět nejvyšší nákladovou položkou byly služby, potřebné k provozu společnosti a to ve výši 106 400 tis. Kč. Další významnou položkou jsou mzdové náklady a hodnotě 90 392 tis. Kč, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění ve výši 31 676 tis. Kč a sociální náklady, které činily 2 342 tis. Kč. Odměny členů dozorčí rady společnosti činily 317 tis. Kč. Na spotřebu materiálu a energie bylo vynaloženo 57 342 tis. Kč. Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu činila 68 tis. Kč. Na daních a poplatcích společnost zaplatila 9 704 tis. Kč. Ostatní provozní náklady a náklady příštích období činily dohromady 19 395 tis. Kč. Odpisy u DHM a DNM dosáhly 42 811 tis. Kč a ostatní finanční náklady 1 354 tis. Kč.

I výnosy společnosti v roce 2009 zaznamenaly menší nárůst, a to na celkových 394 028 tis. Kč. Největším podílem na této částce byly opět tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb. Ty dosáhly hodnoty 381 813 tis. Kč. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku činily 1 600 tis. Kč a tržby z prodeje materiálu jen 351 tis. Kč. Za Výnosy z dlouhodobého finančního majetku společnost přijala 710 tis. Kč a za výnosové úroky 1 888 tis. Kč. Ostatní finanční a provozní výnosy dohromady společnosti přinesly 7 666 tis. Kč.

Tab. č. 3.2 Struktura nákladů a výnosů za rok 2009 (v celých tis. Kč)

Ukazatel	Skutečnost
Náklady vynaložené na prodané zboží	0
Spotřeba materiálu a energie	57 342
Služby	106 400
Mzdové náklady	90 392
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	617
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	31 676
Sociální náklady	2 342
Daně a poplatky	9 704
Odpisy DNM a DHM	42 811
Ostatní finanční náklady	1 354
Ostatní provozní náklady	17 384
Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu	68
Náklady příštích období	2 011
NÁKLADY CELKEM	362 101
Tržby za prodej zboží	0
Tržba z prodeje vlastních výrobků a služeb	381 813
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	1 600
Tržby z prodeje materiálu	351
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	710
Výnosové úroky	1 888
Ostatní finanční výnosy	685
Ostatní provozní výnosy	6 981
VÝNOSY CELKEM	394 028

Zdroj: Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2009. Vlastní zpracování.

V roce 2009 společnost vykázala zisk před zdaněním ve výši 31 927 tis. Kč, výsledek hospodaření po zdanění byl tedy 24 108 tis. Kč.

Tržby za vlastní výrobky a služby vzrostly z 361 613 tis. Kč v roce 2008 na 381 913 tis. Kč v roce 2009, tj. nárůst o 5,61 %.

Na tomto nárůstu tržeb se podílejí vyšší výkony u svozu komunálního odpadu pro podnikatele a obce (vyšší počet nádob, zvýšení četnosti odpadu), nárůst tržeb u nakládání s průmyslovými odpady a tržby za prodej separovaných složek odpadů (zpětný odběr elektrozařízení, šrot), výnosy z dlouhodobého finančního majetku – vyplacené dividendy za rok 2008 společnosti Frýdecká skládka a.s. ve které má společnost OZO Ostrava, s.r.o. obchodní podíl a je tudíž jejím akcionářem. Společnost vlastní 252 ks akcií společnosti Frýdecká skládka a.s.

á 50 tis. Kč, tj. jmenovitá hodnota obchodního podílu 12 600 tis. Kč, což představuje podíl na základním kapitálu 25,82 %. Pořizovací cena akcií Frýdecká skládka a.s. činila 25 200 tis. Kč. V roce 2009 byla mimořádně zaúčtována náhrada škody od pojišťovny v důsledku požáru na lince paliva ve výši 4 242 tis. Kč.

V nákladech se kromě běžných nákladů v roce 2009 související s činností společnosti zúčtovalo poskytnutí účelově vázaných finančních darů ostravským městským obvodům na vybudování kontejnerových stání na separovaný odpad ve výši 12 433 tis. Kč, oprava linky paliva po požáru ve výši 4 284 tis. Kč, daň z příjmů za běžnou činnost – odložená ve výši 561 tis. Kč a daň z příjmu za běžnou činnost – splatná ve výši 8 380 tis. Kč.

Rok 2010

K 31. 12. 2011 vykazovala společnost celkové náklady ve výši 380 145 tis. Kč, což znamenalo nárůst oproti předcházejícímu roku. Náklady za služby spojené s provozem společnosti byly menší než v roce 2010 a jejich celková výše dosáhla 105 816 tis. Kč. Oproti roku 2010 se zvýšila spotřeba materiálu a energie na 65 448 tis. Kč, dále mzdové náklady se zvýšily na 97 988 tis. Kč a odměny členům orgánů společnosti a družstva na 654 tis. Kč. Se zvýšením mzdových nákladů se zvýšili a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, a to na 35 251 tis. Kč a sociální náklady na částku 2 671 tis. Kč. Za odpisy na DHM a DNM společnost vynaložila 43 830 tis. Kč a za ostatní provozní náklady 11 241 tis. Kč. Částku 9 445 tis. Kč společnost utratila na daních a poplatcích a 669 tis. Kč na ostatních finančních nákladech společnosti. Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu se zvýšila jen nepatrně oproti předchozím létům na 72 tis. Kč. Náklady příštích období činí 7 020 tis. Kč.

Celkové výnosy společnosti zaznamenaly také nárůst, a to na celkovou výši 410 678 tis. Kč. Jako v předcházejících letech, nejvyšší položkou výnosů jsou tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, a to v hodnotě 396 761 tis. Kč. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku činí v tomto roce pouze 297 tis. Kč, což je značný pokles oproti roku předcházejícímu. Oproti tomu tržby z prodeje materiálu se zvýšily a to na 1 634 tis. Kč. Ostatní provozní a finanční výnosy jsou v celkové hodnotě 9 657 tis. Kč. Výnosy z dlouhodobého majetku dosáhla společnost 710 tis. Kč a výnosové úroky tvoří 1 619 tis. Kč.

Tab. č. 3.3 Struktura nákladů a výnosů za rok 2010 (v celých tis. Kč)

Ukazatel	Skutečnost
Náklady vynaložené na prodané zboží	0
Spotřeba materiálu a energie	65 488
Služby	105 816
Mzdové náklady	97 988
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	654
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	35 251
Sociální náklady	2 671
Daně a poplatky	9 445
Odpisy DNM a DHM	43 830
Ostatní finanční náklady	669
Ostatní provozní náklady	11 241
Zůstatková cena prodaného majetku a materiálu	72
Náklady příštích období	7 020
NÁKLADY CELKEM	380 145
Tržby za prodej zboží	0
Tržba z prodeje vlastních výrobků a služeb	396 761
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	297
Tržby z prodeje materiálu	1 634
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	710
Výnosové úroky	1 619
Ostatní finanční výnosy	749
Ostatní provozní výnosy	8 908
VÝNOSY CELKEM	410 678

Zdroj: Výroční zpráva společnosti OZO Ostrava s.r.o. pro rok 2010. Vlastní zpracování.

V roce 2010 společnost vykázala zisk před zdaněním ve výši 30 533 tis. Kč, výsledek hospodaření po zdanění byl tedy 23 655 tis. Kč.

Tržby za vlastní výrobky a služby vzrostly z 381 813 tis. Kč v roce 2009 na 396 761 tis. Kč v roce 2010, tj. nárůst o 3,91 %.

Na tomto nárůstu výnosů se podílí vyšší výkony u služeb pro obce v oblasti separace odpadů, nárůst tržeb u nakládání s průmyslovými odpady (nižší dopad krize oproti plánu a získání nových zákazníků), vyšší tržby za prodej separovaných složek odpadů (papír, plasty, šrot – nárůst množství vytríděných surovin a velmi příznivý vývoj cen na trhu druhotných surovin), mimořádný výnos z prodeje emisních povolenek a výnosy z dlouhodobého finančního majetku – vyplacené dividendy za rok 2009 společnosti Frýdecká skládka a.s. atd.

V nákladech se kromě běžných nákladů v roce 2010 souvisejících s činností společnosti zúčtovalo poskytnutí účelově vázaných finančních darů ostravským městským obvodům na vybudování kontejnerových stání se separovaný odpad ve výši 4 216 tis. Kč, daň z příjmu za běžnou činnost – odložená ve výši 2 757 tis. Kč a daň z příjmu za běžnou činnost – splatná ve výši 4 121 tis. Kč.

4 Zhodnocení činnosti a hospodaření organizace

Tato kapitola je souhrn zhodnocení činnosti a celkového hospodaření organizace. Je věnována vybraným rokům a to 2008 – 2010. Nejdříve je zanalyzovaná činnost organizace a pak následuje její hospodaření.

4.1 Zhodnocení činnosti

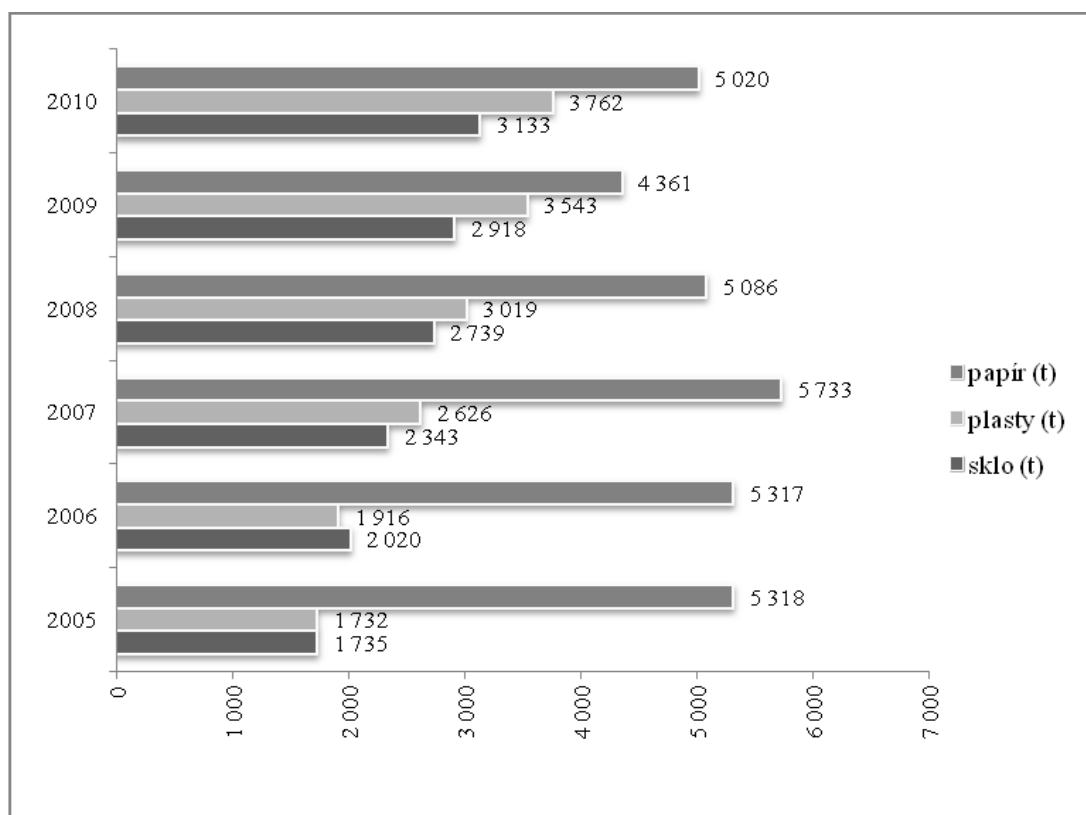
Od vzniku společnosti OZO Ostrava, s.r.o. je její hlavní činností poskytování komplexních služeb v oblasti nakládání s odpady. Tato společnost poskytuje své služby hlavně občanům a firmám statutárního města Ostrava a 34 dalším městům a obcím v regionu. Ze začátku se jednalo o rozpočtovou organizaci TAZSMO Ostrava, která byla v roce 1990 transformována na organizaci příspěvkovou a posléze v roce 1995 na společnost s ručením omezeným, jejímž jediným společníkem a vlastníkem je statutární město Ostrava. Základním a zásadním rozdílem je, že za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými právními předpisy odpovídá statutární orgán společnosti. Součástí odpovědnosti je navrhnutí, zavedení a zajištění vnitřní kontroly nad sestavováním a věrným zobrazením účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou, a zvolení a uplatňování vhodné účetní metody a provádění dané situace přiměřenými účetními odhady. Za tuto práci dostávají členové orgánu společnosti odměny.

Během postupného působení organizace na území regionu došlo k velkému pokroku ve svozu a zpracování odpadového hospodářství a rozšíření třídění separovaných složek komunálního odpadu. Proto také z důvodu nedostatku prostoru pro umístění kontejnerů na separovaný sběr skla, plastů a papíru došlo k poskytnutí účelových dotací/darů jednotlivým městským obvodům, které postupně rozšiřují kontejnerová stání a zlepšují podmínky pro separaci odpadů. Dále došlo k rozšíření skládky komunálního odpadu v Ostravě – Hrušově, větší výrobě náhradního paliva, k rozšíření a nákupu kontejnerů pro separovaný odpad atd. Společnost se svými akcemi pro veřejnost snaží poukázat na nutnost třídění odpadů, které vede ke zlepšení životní situace a snaží se informovat občany v této oblasti již od nejmladší generace. V tomto ji napomáhá společností vytvořené Centrum odpadové výchovy, spolupráce se školkami a školami v regionu a akce vyhlášené organizací ve spolupráci a jinými organizacemi a firmami na území statutárního města Ostrava a v regionu.

Sběr odpadů

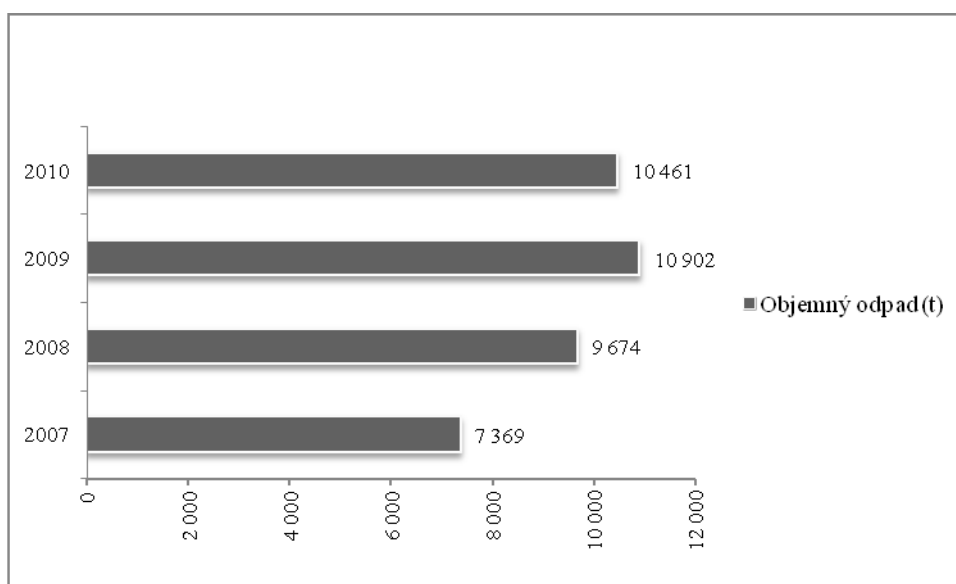
V roce 2005 bylo celkové množství separovaného odpadu asi 8 785 tun. Z toho bylo sesbíráno nejvíce papíru a to, 5 318 tun, 1 732 tun plastů a 1 735 tun skla. V dalším roce se množství odpadu nepatrně zvýšilo na 9 253 tun odpadu. Opět nejvyšší položkou byl sběr papíru o hmotnosti 5 317 tun, dále 1 916 tun plastů a 2 020 tun skla. V roce 2007 už přesáhl celkový svoz separovaného odpadu hranici 10 tis. tun, a to hmotností 10 702 tun. Papíru se sesbíralo 5 733 tun, plastů 2 626 tun a skla 2 343 tun. V dalších letech se množství odpadu opět zvyšuje. V roce 2008 to bylo celkově 10 844 tun odpadu. Bylo nasbíráno 5 086 tun papíru, 5 739 tun skla a 3 019 tun plastů. V roce 2009 došlo ke snížení množství separovaného odpadu ve svozové oblasti o 22 tun. Bylo nasbíráno 4 361 tun papíru, 2 918 tun skla a 3 543 tun plastů. Celkové množství tedy bylo 10 822 tun. Rok 2010 zaznamenal oproti roku 2009 nárůst o téměř 1 tis. tun, a to na celkových 11 915 tun odpadů, které tvořili 5 020 tun papíru, 3 133 tun skla a 3 762 tun plastů.

Graf č. 4.1 Množství separovaného odpadu (celá svozová oblast)

Množství objemného odpadu celé svozové oblasti rok od roku bylo rostoucího charakteru. V roce 2007 bylo svezeno asi 7 369 tun, v roce 2008 asi 9 674 tun, v roce 2009 10 902 tun. Pouze v roce 2010 byl celkový výsledek svozu objemného odpadu nižší než v roce předcházejícím a to v celkové hmotnosti 10 461 tun.

Graf č. 4.2 Množství objemného odpadu (celá svozová oblast)

Plány do budoucna

Strategie společnosti je tvořena v souladu s plány odpadového hospodářství České republiky a Moravskoslezského kraje. Zohledňuje a realizuje požadavky statutárního města Ostrava a dalších měst a obcí, které jsou zákazníkem společnosti.

Hlavním záměrem strategie je nezvyšovat náklady v oblasti odpadového hospodářství pro zákazníky a udržet kvalitu stávajících služeb a zároveň nabídnout zákazníkům služby nové, které by při jejich aktivní spolupráci mohly vést ke snížení jejich nákladů na nakládání s odpady. Toto je třeba zajistit i v situaci, kdy se zvyšují ceny vstupů pro tuto činnost. Společnost se chce dále zaměřit na přípravu investic pro rozšíření třídění separovaných složek komunálních odpadů. Tuto investici chce společnost realizovat na podporu výstavby spalovny. Dalším cílem je vytvořit podmínky pro rozšíření skládky tuhého komunálního odpadu v Ostravě – Hrušově.

Jelikož chce společnost realizovat své cíle, vytváří si podmínky pro další rozvoj společnosti do dalších let. Odpad se bude čím dále více stávat surovinou, případně zdrojem energie, a jako k takovému k němu chce společnost přistupovat.

Cíle společnosti v jednotlivých podnikatelských aktivitách:

a) Nakládání s komunálními odpady

Hlavním cílem v tomto odvětví je stabilizace této hlavní činnosti a udržení stávajícího postavení na trhu. K tomu bude zapotřebí rozšiřovat separovaný sběr včetně odpadu na výrobu náhradních paliv.

Z důvodu nedostatku prostoru pro umístění kontejnerů na separovaný sběr skla, plastů a papíru se poskytly jednotlivým městským obvodům města účelově vázané finanční dary. Tyto dary jsou využity na vybudování a rozšíření kontejnerových stání, z důvodu lepších podmínek pro separaci odpadů. Postupně budou do těchto míst doplněny nádoby na odkládání všech složek separovaného odpadu.

Dále se bude pokračovat ve sběru zeleně od občanů ve sběrných dvorech. Služba bude rozšířena o svoz a sběr trávy a listí z veřejných ploch, které jsou využívány jednotlivými městskými obvody. Důležitým cílem v této oblasti je zavést sběr zeleně od občanů prostřednictvím nádob přistavovaných k rodinným domům.

b) Výroba náhradního paliva PALOZO

Roste poptávka po tomto náhradním palivu. Proto se předpokládá navýšení výroby.

c) Třídění PET lahví, plastů a nápojových kartonů

Situace v oblasti odbytu vytříděných materiálů byla v předešlém roce nadstandardní. Ceny surovin se vyšplhaly na historická maxima. Pro další roky se počítá s udržením současného stavu a v důsledku rozvoje separace i s nárůstem množství vytříděných surovin.

d) Třídění skla

Cílem je zajistit optimální podíl bílého skla dle požadavku skláren.

e) Čerpání skládkového plynu a výroba elektrické energie

Po zprovoznění další etapy odplynění skládky se předpokládá stabilní produkce bioplynu včetně výroby elektrické energie.

f) Demontáž a recyklace elektrozařízení

V dalších letech se očekává pokles množství elektrospotřebičů na recyklaci z důvodu omezení nákupu ze strany občanů. Přesto je cílem zajistit dostatek práce pro pracovníky chráněné dílny Charity sv. Alexandra a udržet pozici v oblasti demontáže a recyklace elektrozařízení v regionu.

g) Výroba kompostu

V areálu kompostárny se plánuje zavést výroba substrátů z kompostu a tím zvýšit cenu i prodejnost. Cílem je nabídnout kvalitní výsledný produkt jak firmám, které zajišťují údržbu zeleně ve městě, tak i občanům. Dalším cílem je připravit podmínky pro zvýšení kapacity kompostárny.

h) Skládka komunálního odpadu

Hlavním cílem v této oblasti je rozšíření skládky TKO v Ostravě – Hrušově. Pracuje se na přípravě této akce, jelikož rozšíření skládky je strategickou investicí nejen pro společnost ale hlavně pro celý systém nakládání s komunálními odpady pro občany statutárního města Ostravy a okolních měst a obcí.

Akce pro veřejnost

V oblasti výchovy a propagace bude zaměřena pozornost především na práci s nejmenší generací. Bude probíhat výuka v Centru odpadové výchovy, kde jsou připraveny vzdělávací programy pro základní, střední i vysoké školy působící ve svazové oblasti. Velký důraz bude kladen na průběžnou aktualizaci těchto vzdělávacích programů a rozšíření její nabídky. Základním a středním školám dále nabízí Centrum odpadové výchovy exkurze do provozů, kde se dotřídívají a zpracovávají odpady. Vysoké školy mohou využít možnost exkurze na skládku komunálního odpadu a k třídícím a zpracovatelským linkám společnosti. Dále se organizovaným skupinám občanů nabízí vzdělávací program „Víme, co s odpady“, který seznamuje občany s nakládáním s odpady a i s dalším využitím jednotlivých vytríděných složek. Součástí programu je exkurze k třídícím a zpracovatelským linkám.

Především pro rodiny s dětmi, ale i pro další jiné zájemce pořádá OZO Ostrava zpravidla jedenkrát za dva roky Den otevřených dveří, kde si mohou návštěvníci prohlédnout svazovou i zpracovatelskou techniku. Pro děti bývá v tento den připravena spousta soutěží, kabaret a mohou si vyzkoušet popelářskou práci. Nejbližší Den otevřených dveří je naplánován na letošní rok, a to tedy rok 2012.

Záporné stránky činnosti

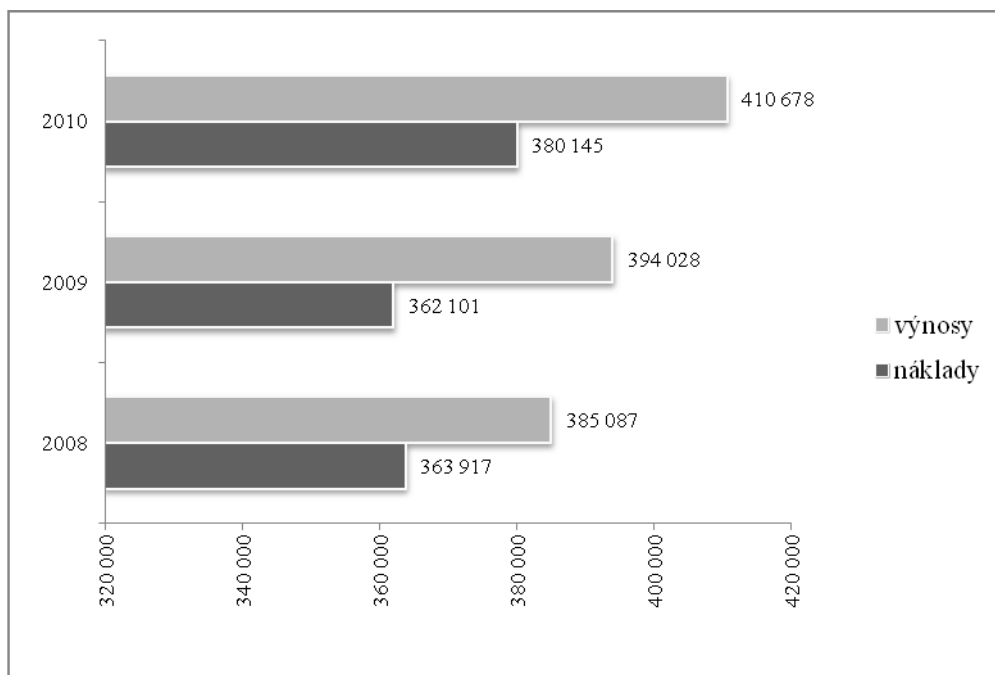
Mezi hlavní zápornou stránkou v této oblasti, je považován fakt, že většina obyvatel netřídí do barevně rozlišených kontejnerů své odpadky. V těchto kontejnerech určených pro příslušný odpad je často nacházen odpad netříděný, tedy patřící do kontejnerů pro odpad komunální. Dalším problémem je fakt, že obyvatelé odkládají vedle kontejnerů věci, které již nepotřebují místo možnosti objednání velkokapacitního kontejneru pro tyto potřeby.

4.2 Zhodnocení činnosti

Ve společnosti OZO Ostrava, s.r.o. došlo během svého působení v oblasti hospodaření k určitým změnám. Hlavním důvodem těchto změn je fakt, že vlastníkem společnosti je statutární město Ostrava, které hospodaření organizace zkoumá a ověřuje pomocí svých auditorů.

Z grafu č. 4.3 Přehled nákladů a výnosů společnosti ve vybraných letech je zřejmé, že společnost vykazuje zisk již několik let.

Graf č. 4.3 Přehled nákladů a výnosů v letech 2008 – 2010 (v tis. Kč)

Dále je zřejmé, že výnosy společnosti mají stoupající charakter a tím převyšují svými hodnotami náklady společnosti. Náklady společnosti se pohybovaly na obdobné úrovni několik let, až v roce 2010 se náklady společnosti zvýšily a to hlavně díky zvýšené hodnotě

mzdových nákladů a spotřebě materiálu, energie a službám. V roce 2008 dosáhla společnost zisku 21 170 tis. Kč. Nejvyššího zisku dosáhla společnost v roce 2009, kdy zisk činil 31 929 tis. Kč. V roce následujícím, tedy v roce 2010 byl zisk společnosti 30 533 tis. Kč.

K lepšímu hospodářskému výsledku společnosti v následujících letech, by mohla dopomoci pomoc občanů s tříděním, sběrem a svozem separovaného odpadu. Tímto jsou poplatky za odstranění odpadů menší. Jedná se tedy o disciplinovanost občanů. Občané a firmy využívající služby společnosti OZO Ostrava, s.r.o. třídí odpady na 43%. Neméně důležitým faktorem je informovanost občanů a výchova v oblasti odpadového hospodářství.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit a vytvořit náhled na problematiku služeb v obecném hospodářském zájmu, zhodnocení činnosti a hospodaření organizace ve vybraných letech. Pro tyto účely byla vybrána společnost OZO Ostrava, s.r.o., jejíž základní činností je poskytování komplexních služeb v oblasti s nakládání s odpady. Největším zákazníkem této společnosti je statutární město Ostrava a dalších 34 měst a obcí v regionu, velké společnosti a drobné firmy v Moravskoslezském kraji.

Úvodní kapitola bakalářské práce byla zaměřena na obecnou charakteristiku služeb jako takových, služeb v obecném zájmu a služeb v obecném hospodářském zájmu. V současnosti jsou služby vysvětlovány jako jakákoliv činnost nebo výhoda, kterou jedna strana může nabídnout straně druhé, je v zásadě nehmotná a jejím výsledkem není vlastnictví. Produkce nemusí být spojena s hmotným produktem. Služby v obecném zájmu jsou služby vytvořené, regulované a organizované veřejnou správou tak, jak je nezbytné pro uspokojování společenských potřeb. Navazující služby v obecném hospodářském zájmu jsou služby poskytované za hospodářské protiplnění. Jsou zde charakterizovány společné prvky v evropském pojetí, poskytovatelé a uživatelé služeb, jejich financování a legislativa. Dále specifika odpadového hospodářství.

Obsahem druhé kapitoly je analýza činnosti a hospodaření konkrétní organizace, a to společnosti OZO Ostrava, s.r.o. Společnost OZO Ostrava vznikla z bývalé rozpočtové organizace TAZSMO Ostrava. Po roce 1990 byla tato rozpočtová organizace pro nakládání s domovním odpadem transformována na organizaci příspěvkovou, posléze v roce 1995 na společnost s ručením omezeným. Zkratka OZO v názvu společnosti znamená odvoz a zpracování odpadu. Jejím zřizovatelem a jediným vlastníkem společnosti je statutární město Ostrava. U této společnosti, která má samostatnou právní subjektivitu, byla přiblížena základní činnost, organizační struktura a provoz společnosti v letech 2008 – 2010. Tato kapitola byla také zaměřena na analýzu hospodaření organizace v letech 2008 – 2010. Společnost v těchto letech dosáhla vždy zisku. V roce 2008 byl zisk 21 170 tis. Kč. V roce 2009 dosáhla společnost zisku 31 927 tis. Kč a v roce 2010 zisku 30 533 tis. Kč.

Poslední, třetí kapitola je věnována celkovému zhodnocení činnosti a hospodaření organizace. Pomocí grafů bylo přiblíženo množství separovaného a objemného odpadu v celé svozové oblasti. Dále popsány plány do budoucna a akce pro veřejnost, nastíněny záporné stránky

činnosti a zhodnocení činnosti organizace. Ta byla přiblížena i pomocí přehledu nákladů a výnosů v letech 2008 – 2010.

Z této bakalářské práce tak vychází, že vybraná organizace v oblasti odpadového hospodářství, tedy společnost OZO Ostrava, s.r.o. hospodaří se ziskem. Postupně dochází k rozšíření a modernizaci sběru a svozu odpadů, rozšiřování míst pro sběr komunálních odpadů v městských obvodech měst a obcích, modernizaci vozového parku společnosti, modernizaci třídících linek a k rozšíření skládky komunálního odpadu. K tomuto rozvoji přispívají i občané statutárního města Ostrava a dalších měst a obcí, využívajících služeb společnosti.

Společnost OZO Ostrava, s.r.o. starající se o odpadové hospodářství ve vybrané oblasti je velmi důležitou organizací a nedílnou součástí občanů.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

JUCHELKOVÁ, Dagmar. *Odpady, vedlejší produkty a nakládání s nimi*. 1. Vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2005. 98s. ISBN 80-248-0753-X.

HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1.

HLAVATÁ, M. *Odpadové hospodářství*. 1. Vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 174 s. ISBN 80-248-0737-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

REKTORČÍK, Jaroslav a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. Vyd. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

Legislativa

KOM (2003) 270 v konečném znění, ze dne 21. 5. 2003 – Zelená kniha o službách v obecném hospodářském zájmu.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů ze dne 15. 5. 2001.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 27. Prosince 2006 *o službách na vnitřním trhu*.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Interní zdroje

Výroční zpráva OZO Ostrava, s.r.o. za rok 2008.

Výroční zpráva OZO Ostrava, s.r.o. za rok 2009.

Výroční zpráva OZO Ostrava, s.r.o. za rok 2010.

Výroční zpráva statutárního města Ostrava za rok 2008.

Výroční zpráva statutárního města Ostrava za rok 2009.

Výroční zpráva statutárního města Ostrava za rok 2010.

Internetové zdroje

Společnost OZO Ostrava s.r.o.

Dostupné na www.ozoostrava.cz.

Oficiální stránky statutárního města Ostrava.

www.ostrava.cz.

Oficiální server českého soudnictví Justice.cz.

<https://or.justice.cz/ias/ui/vypisvypis?subjektId=isor%3a244788&typ=actual&klic=NrzTYZyEvCQ81HnY53JJUw%3d%3d>.

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

DHM – dlouhodobý hmotný majetek

DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

EK – Evropská komise

EU – Evropská unie

Kč – korun českých

OR – obchodní rejstřík

OZO - odvoz a zpracování odpadu

PET – polyethylentereftalát (plast)

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

TAZSMO Ostrava – Technické a zahradní služby Ostrava

tis. – tisících

Seznam tabulek

Tab. č. 3.1 Struktura nákladů a výnosů za rok 2008 (v celých tis. Kč)

Tab. č. 3.2 Struktura nákladů a výnosů za rok 2009 (v celých tis. Kč)

Tab. č. 3.3 Struktura nákladů a výnosů za rok 2010 (v celých tis. Kč)

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Svozová oblast společnosti OZO Ostrava, s.r.o.

Příloha č. 2 – Organizační schéma

Příloha č. 3 - Přehled produkce komunálních odpadů v letech 2006 – 2010 (množství v tunách)

Příloha č. 4 – Přehled množství počtu nádob na směsný a separovaný odpad (celá svozová oblast)

Seznam grafů

Graf č. 4.1 Množství separovaného odpadu (celá svozová oblast)

Graf č. 4.2 Množství objemného odpadu (celá svozová oblast)

Graf č. 4.3 Přehled nákladů a výnosů v letech 2008 -2010 (v tis. Kč)

Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce

Prohlašuji, že

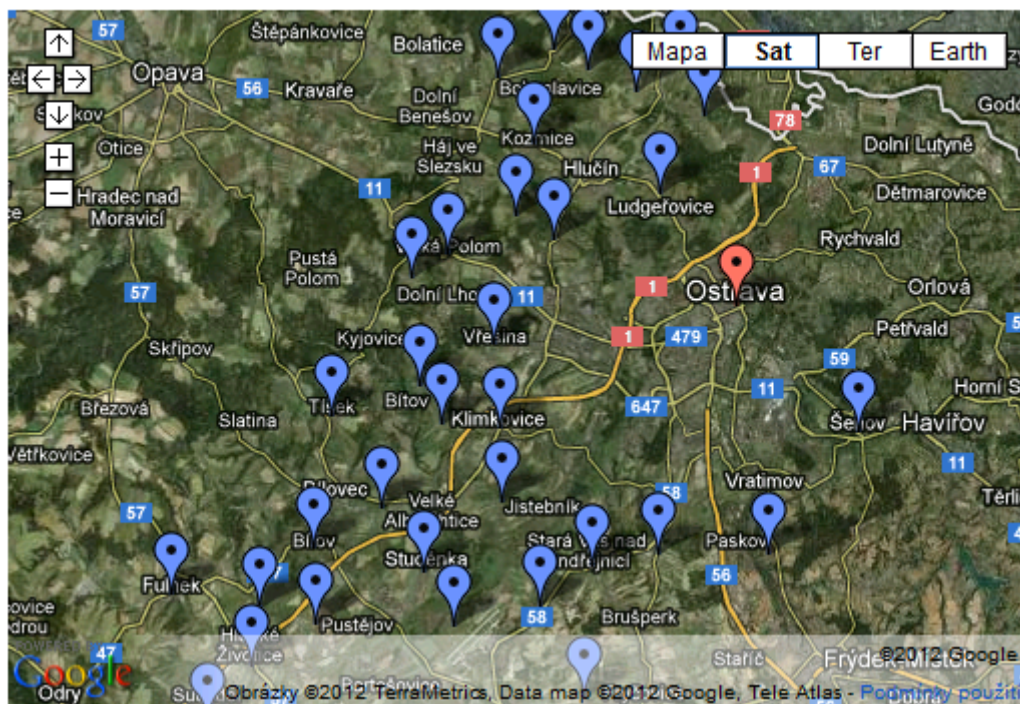
- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/200 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB–TVO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3) ;
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TVO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TVO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TVO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TVO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, který byly VŠB-TVO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. května 2012

.....
Markéta Křivánková

Svozová oblast společnosti OZO Ostrava

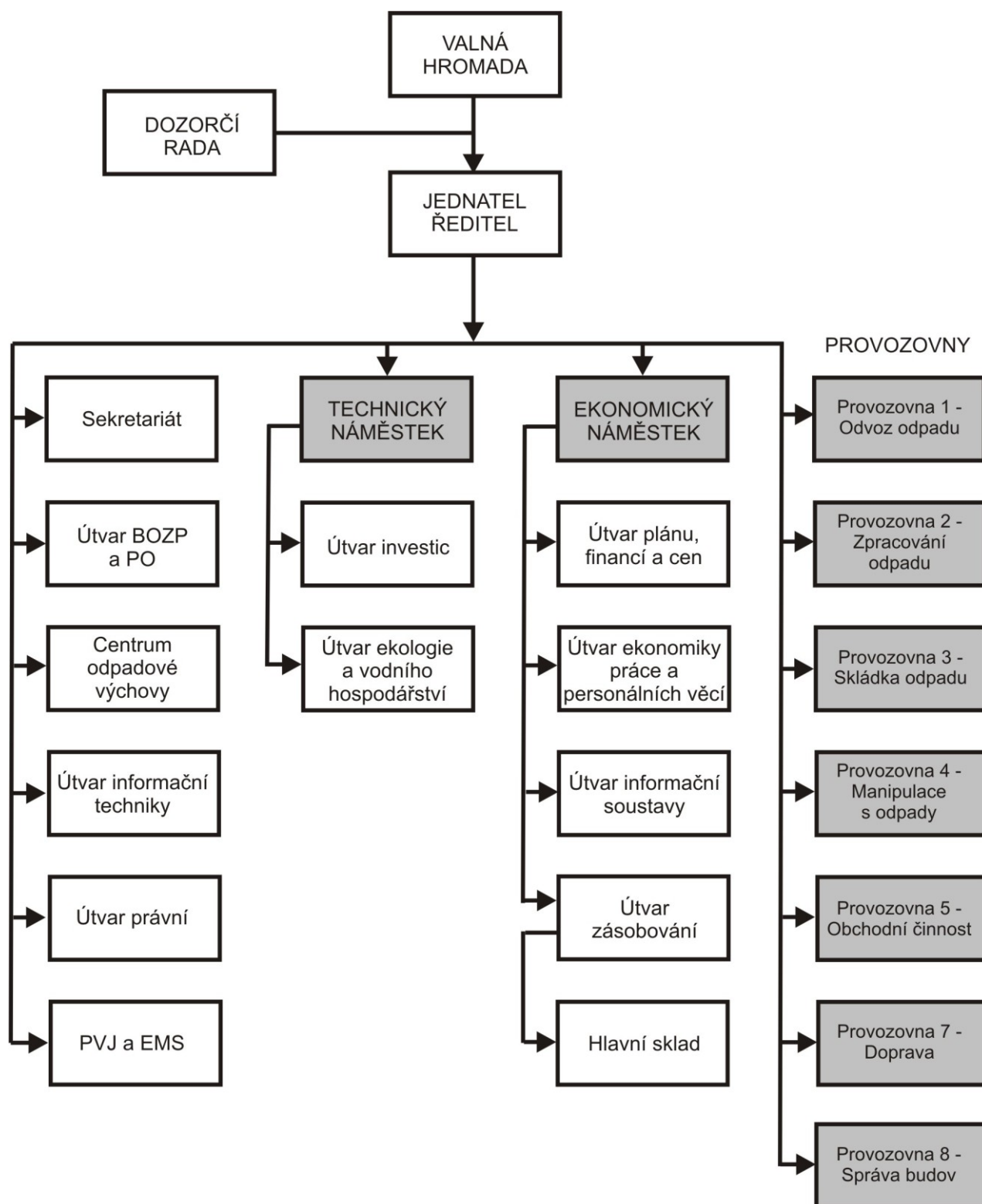
Svozová oblast OZO

Zobrazit místo [Svozová oblast OZO](#) na větší mapě

> Ostrava	> Jistebník	> Studénka
> Albrechtův	> Kateřinice	> Suchbátka nad Odrou
> Bernartice nad Odrou	> Klimkovice	> Šenov (FM)
> Bílá	> Kozmice	> Šilheřovice
> Bohuslavice	> Krmelín	> Tísek
> Čáslav	> Kujav	> Velká Polom
> Darkovice	> Ludčovice	> Velké Albrechtice
> Děhlovice	> Olbramice	> Vřesina (NJ)
> Dobroslavice	> Petřvald (NJ)	> Vřesina u Hlučína
> Fulnek	> Píšť	> Závada
> Hať	> Pustějov	> Zbyslavice
> Horní Lhota	> Řepiště	
> Hladké Žitovice	> Stará Ves nad Ondřejnicí	

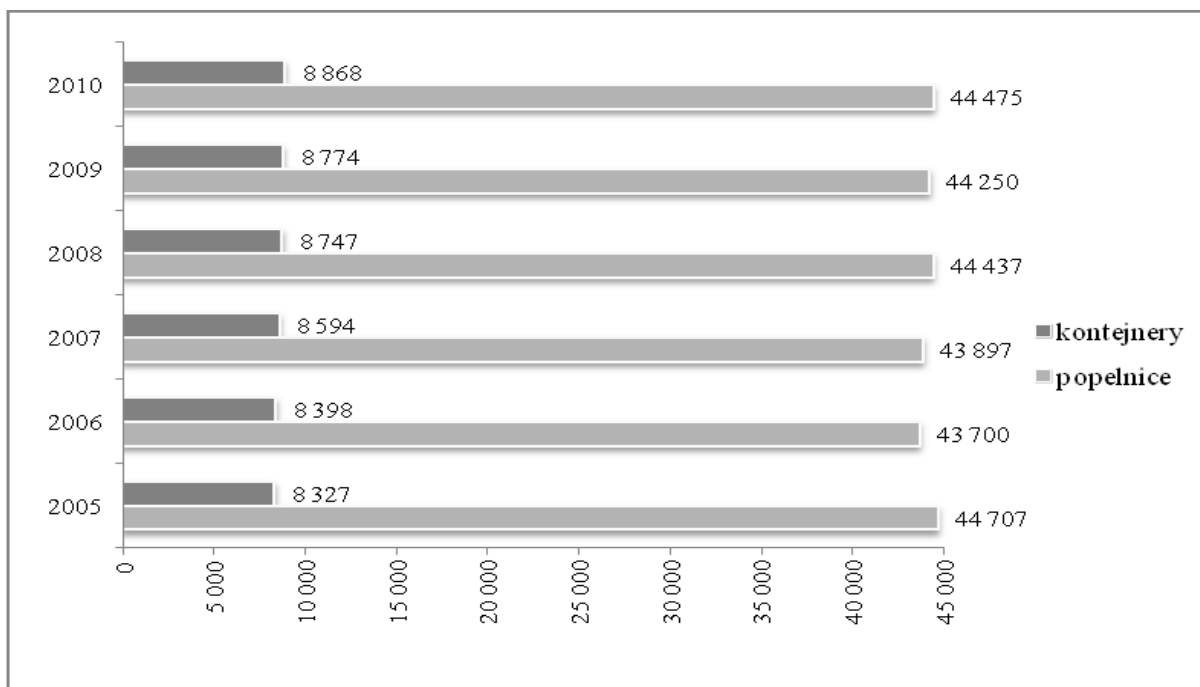
Organizační schéma

Přehled produkce komunálních odpadů v Ostravě v letech 2006 – 2010 (množství v tunách)

Druh komunálního odpadu	2006	2007	2008	2009	2010
Směsný komunální odpad	63 943	61 108	60 977	60 702	58 518
Sklo	1 424	1 711	2 024	2 204	2 410
Plast	1 644	2 072	2 353	2 819	2 982
Papír	5 154	5 511	4 887	4 107	4 714
Kovy	68	193	330	178	164
Objemný odpad	6 331	6 470	8 531	6 722	8 905
Nebezpečné odpady	175	113	129	120	131
Odpad ze zeleně	882	1 127	2 377	3 556	6 494
Stavební odpad občanů	93	1 047	936	1 367	1 505
Jiné	1 040	1 119	1 517	2 166	1 811
Celkem	80 754	80 471	84 061	83 941	87 634

Počet nádob na směsný odpad (celá svozová oblast)

Počet nádob na separovaný odpad (celá svozová oblast)

